

EUROPOS DUOMENŲ APSAUGOS PRIEŽIŪROS PAREIGŪNAS

Europos duomenų apsaugos pareigūno nuomonės apie ES ir Šveicarijos sutartį dėl automatinio keitimosi mokesetine informacija santrauka

(Visą šios nuomonės tekstą anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis galima rasti EDAPP interneto svetainėje www.edps.europa.eu)

(2015/C 289/06)

Santrauka

ES pasirašė arba derasi dėl dvišalių sutarčių su Šveicarija, Andora, Lichtenšteinu, Monaku ir San Marinu dėl finansinės ir su mokesčiais susijusios informacijos keitimosi reguliavimo ir supaprastinimo, tokiu būdu siekiant nutraukti su mokesčiais susijusį bankų slaptumą.

Remdamasis neseniai su Šveicarija sudarytos sutarties nuostatomis (toliau – Sutartis), EDAPP nusprendė kreiptis į ES teisės aktų leidėją, kad jis pritaikytų duomenų apsaugos priemones būsimose dvišalėse sutartyse dėl automatinio keitimosi mokesetine informacija.

Kontekstas. G20 įpareigojo Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizaciją (EBPO) sukurti bendrą pasaulinį automatinio informacijos apie finansines ataskaitas keitimosi standartą. Jis tarnautų kaip priemonė kovoti su tarpvalstybiniu mokesčiniu sukčiavimu ir mokesčių slėpimu, tokiu būdu užtikrinant visišką mokesčių skaidrumą ir institucijų, administruojančių mokesčius, pasaulinį bendradarbiavimą. EBPO tokią sistemą patvirtino 2014 m. liepos mėnesį (toliau – Pasaulinis standartas).

Kad šis Pasaulinis standartas būtų įgyvendintas duomenimis keičiantis ES ir Šveicarijai, Sutartyje, kurią šalys pasirašė 2015 m. gegužės 27 d. ir kuri pakeitė prieš tai buvusią sutartį tuo pačiu klausimu, pateikta daug nuostatų, reglamentuojančių automatinių keitimasi mokesetine informacija tarp atitinkamų Šveicarijos mokesčių institucijų ir valstybių narių.

Toks išaugęs dėmesys į mokesčių slėpimą ir automatinių keitimasi finansine informacija reikalauja atitinkamų duomenų apsaugos teisinių apsaugos priemonių.

Apsaugos priemonės. EDAPP mano, kad, nors Sutarties 6 straipsnyje yra pateiktos nuostatos dėl duomenų apsaugos, duomenų apsaugos priemonės nebuvo tinkamai įgyvendintos. Jis teigia, kad, visų pirma, būtų tinkamos toliau išvardintos apsaugos priemonės:

- (i) su mokesčiais susijusi informacija renkama ir ja keičiamasi tik esant faktinei mokesčių slėpimo rizikai;
- (ii) duomenys turi būti apdorojami tik siekiant teisėtų politinių tikslų (pvz., užkirsti kelią mokesčių slėpimui), tokiu būdu užkertant kelią duomenis naudoti kitais tikslais, apie tai nepranešant duomenų subjektui;
- (iii) duomenų subjektams suteikti tinkamą informaciją apie jų finansinių duomenų apdorojimo tikslus ir sąlygas bei duomenis apie informacijos gavėjus;
- (iv) numatyti aiškius apsaugos ir duomenų apsaugos standartus, kurių turėtų laikytis tiek privačios, tiek valstybinės institucijos, kurios renka finansinę informaciją ir ja keičiasi;
- (v) apibrėžti, kiek laiko finansinius duomenis galima laikyti, ir įgalinti šiuos duomenis ištrinti, kai tik informacija nebėra panaudotina siekiant užkirsti kelią mokesčių slėpimui.

I. AUTOMATINIO KEITIMOSI INFORMACIJA APIE FINANSINES ATASKAITAS PASAULINIO STANDARTO ĮGYVENDINIMAS

1. Automatinio keitimosi informacija, kaip priemonės kovoti su tarpvalstybiniu mokesčiniu sukčiavimu ir mokesčių slėpimu, tokiu būdu užtikrinant visišką mokesčių skaidrumą ir institucijų, administruojančių mokesčius, pasaulinį bendradarbiavimą, svarba pripažinta tarptautiniu lygmeniu. G20 įpareigojo Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizaciją (EBPO) sukurti bendrą pasaulinį automatinio keitimosi informacija apie finansines ataskaitas standartą. EBPO taryba pasaulinį standartą paskelbė 2014 m. liepos mėnesį.

2. Siekiant išsaugoti vienodas sąlygas visiems ūkinės veiklos subjektams, sutartyse, kurias ES pasirašė su Šveicarija, Andora, Lichtenšteinu, Monaku ir San Marinu, numatytos priemonės yra lygiavertės nurodytosioms direktyvoje Nr. 2003/48/EC (dėl palūkanų, gautų iš taupymo pajamų, apmokestinimo) ⁽¹⁾. Šių sutarčių tikslas buvo reguliuoti ir supaprastinti keitimąsi finansine informacija tarp sutartis pasirašiusių šalių kompetentingų institucijų, tokiu būdu nutraukiant su mokesčiais susijusių bankų slaptumą.
3. 2015 m. gegužės 27 d. Tarybos pirmininkas Europos Sąjungos vardu pasirašė Europos Bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos sutartį iš dalies keičiantį protokolą, kuriame numatytos ekvivalentiškos priemonės išdėstytosioms Tarybos direktyvoje Nr. 2003/48/EB dėl palūkanų, gautų iš taupymo pajamų, apmokestinimo (toliau – Sutartis). Šiuo metu laukiama, kol Europos Parlamentas patvirtins Sutarties išvadą.
4. Siekiant sumažinti mokesčių administratorių ir ūkio subjektų išlaidas ir patiriamą administracinę naštą, šia Sutartimi siekiama esančią Sutartį su Šveicarija dėl santaupų suderinti su ES ir tarptautiniais pokyčiais, susijusiais su automatiškai keitimusi informacija. Tai padidins mokesčių skaidrumą Europoje ir bus teisinis pagrindas įgyvendinant EBPO pasaulinį standartą, taikomą automatiniam keitimuisi informacija tarp Šveicarijos ir ES.
5. Taigi, siekiant įgyvendinti pasaulinį standartą ES ir Šveicarijai keičiantis duomenimis, Sutartyje numatytos nuostatos, reglamentuojančios automatinį keitimąsi mokesčine informacija tarp atitinkamų Šveicarijos mokesčių institucijų ir valstybių narių.
6. Toks išaugęs dėmesys į mokesčių slėpimą ir automatinį keitimąsi finansine informacija reikalauja atitinkamų duomenų apsaugos teisių apsaugos priemonių. Tai yra esminis aspektas, atsižvelgiant į tai, kad EBPO taisyklės, skirtas automatiniam keitimuisi, atitinka principai, kuriuos JAV jau įtraukė į savo teisės aktus (JAV FATCA), kurie, visgi, išreiškia kitokį požiūrį į duomenų apsaugos klausimus ⁽²⁾.
7. Atsižvelgiant į asmens duomenų apsaugą, būtina pažymėti, kad Sutarties 6 straipsnyje įrašytos nuostatos dėl konfidencialumo ir duomenų apsaugos. Be to, reikia turėti omenyje, kad Komisija priėmė atitinkamą sprendimą ⁽³⁾, atsižvelgdama į tai, kad Šveicarijoje veikiantis duomenų apsaugos teisinis pagrindas yra suderinamas su Direktyvos Nr. 95/46/EC (Duomenų apsaugos direktyva) principais, dėl ko galima be apribojimų perduoti informaciją pagal tos pačios Direktyvos 25 ir 26 straipsnius.
8. Atsižvelgdami į čia išdėstytą nuomonę, norėtume pateikti samprotavimų apie duomenų apsaugos poveikį Sutartčiai bei pateikti esminių apsaugos priemonių gaires, kurios turėtų būti pritaikytos būsimose dvišalėse sutartyse su ES, siekiant supaprastinti automatinį keitimąsi informacija apie finansines ataskaitas.

III. IŠVADA

29. Atsižvelgdami į išdėstytus samprotavimus, mes atkreipiame dėmesį į faktą, kad pasaulinio standarto įgyvendinimas yra būtinas kovojant su mokesčių slėpimu, tokiu būdu užtikrinant vienodas sąlygas rinkos subjektams.
30. Visgi mes manome, kad, kol vyksta derybos, Sutartį reikėtų koreguoti tam, kad būtų geriau išspręsti duomenų apsaugos klausimai. Dabar mes kreipiamės į ES teisės aktų leidėją, kad tokios apsaugos priemonės būtų taikomos įgyvendinant būsimą Sutartį bei sudarant būsimas dvišales sutartis su kitomis valstybėmis šiais klausimais. Pirmiausia, bet kokia panaši sutartis ar jos įgyvendinimo priemonės turėtų:
 - užtikrinti duomenų apdorojimo proporcingumą, kad su mokesčiais susijusi informacija būtų renkama ir ja būtų keičiamasi tik esant faktinei mokesčių vengimo rizikai, ir kad įgyvendinant kriterijų būtų išvengta pranešimo apie mažos rizikos ataskaitas;
 - užtikrinti, kad duomenys būtų apdorojami tik siekiant teisėtų politinių tikslų ir kad duomenys nebūtų naudojami kitais tikslais apie tai nepranešant duomenų subjektui;

⁽¹⁾ 2003 m. birželio 3 d. Tarybos Direktyva 2003/48/EB dėl palūkanų, gautų iš taupymo pajamų, apmokestinimo (OL L 157, 2003 06 26, p. 38).

⁽²⁾ 2014 m. rugsėjo 18 d. 29 straipsnio darbo grupės laišką dėl EBPO bendros atskaitomybės standarto galima rasti http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/other-document/files/2014/20140918_letter_on_oecd_common_reporting_standard.pdf

⁽³⁾ 2000 m. liepos 26 d. Komisijos sprendimą 2000/518/EB galima rasti adresu <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1415700329280&uri=CELEX:32000D0518>

- užtikrinti, kad duomenų subjektams (pagal Duomenų apsaugos direktyvos 10 straipsnį) būtų suteikta tinkama informacija apie jų finansinių duomenų apdorojimo tikslus ir sąlygas bei duomenys apie informacijos gavėjus;
- numatyti aiškius apsaugos ir duomenų apsaugos standartus, kurių turėtų laikytis tiek privačios, tiek valstybinės institucijos, kurios renka finansinę informaciją ir ja keičiasi (pritaikytosios apsaugos priemonės). Taip pat turi būti numatytos sankcijos už šios nuostatos nevykdymą;
- apibrėžti, kiek laiko finansinius duomenis galima laikyti, ir įgalinti šiuos duomenis ištrinti, kai tik informacija nebėra panaudotina siekiant užkirsti kelią mokesčių slėpimui.

Priimta Briuselyje 2015 m. liepos 8 d.

Wojciech Rafał WIEWIÓROWSKI

Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno pavaduotojas
